

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

MINISTRY
OF CULTURE, EDUCATION
AND RELIGIOUS AFFAIRS

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΟΥΣΕΙΟ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ OF PHOTOGRAPHY
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ THESSALONIKI

ΕΑΡΑ/ ΑΠΟΘΗΚΗ Α, ΛΙΜΑΝΙ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΝΑΥΑΡΧΟΥ ΒΟΤΣΗ 3, ΤΚ: 54624
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ Δ/ΝΣΗ/ c/o ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ
ΒΑΣ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ 38, 54101, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

LOCATION/ WAREHOUSE A, PORT, THESSALONIKI, GREECE
3, NAVARCHOU VOTSI STR., 54624, THESSALONIKI, GR
POSTAL ADDRESS/ c/o THESSALONIKI CENTRAL POST OFFICE
38, VAS. IRAKLIΟΥ STR., 54101 THESSALONIKI, GREECE

T/ +30 2310566716 F/ +30 2310566717
EMAIL/ DATA.THMP@CULTURE.GR
WWW.THMPHOTO.GR
WWW.PHOTOBIENNALE.GR

ΛΟΓΟΣ VI: ΤΟ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Από τη συλλογή του Μουσείου Τηλεπικοινωνιών ΟΤΕ –
Δωρεά Μιχάλη Τσιπιδή / Φωτογραφική αποστολή Σπύρου Στάβερν

Χώρος: Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού (Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων ΜΒΠ
«Ευτυχία Κουρκουτίδου-Νικολαΐδου» / Λεωφ. Στρατού 2, τηλ: 2313306400)

Διάρκεια: 24/04-30/09/15

Ώρες λειτουργίας: Καθημερινά 08.00-20.00

Εγκαίνια: 24/04, 20.00

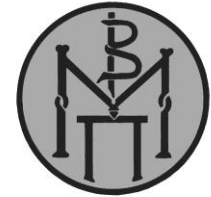
Συνδιοργάνωση: ΜΦΘ, Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού,
Μουσείο Τηλεπικοινωνιών ΟΤΕ

Σύλληψη-σχεδιασμός-γενική επιμέλεια:

Αλεξάνδρα Αθανασιάδου, Βαγγέλης Ιωακειμίδης

Στο πλαίσιο του εκθεσιακού κύκλου του

Μουσείου Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης «Ματιές στην πόλη».

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ ΟΤΕ

Η έκθεση πραγματοποιείται με αφορμή τη δωρεά της συλλογής **αυθεντικών** (vintage) **τηλεγραφημάτων** του **Μιχάλη Τσιπιδή** στο **Μουσείο Τηλεπικοινωνιών του ΟΤΕ**.

-> Παρουσιάζονται περίπου 70 **πρωτότυπα** τηλεγραφήματα, κυρίως εμπορικού χαρακτήρα, από τις διαφορετικές τηλεγραφικές υπηρεσίες με έδρα τη Θεσσαλονίκη από το 1870 μέχρι το 1956 (η Οθωμανική Αυτοκρατορική Τηλεγραφική Υπηρεσία, η Βουλγαρική, η Σερβική, η Αγγλική Eastern Telegraph Company και η μετεξέλιξή της, η Cable and Wireless, η Αγγλική Cable Telegraph Company, η Ελληνική Ταχυδρομική Τηλεγραφική Τηλεφωνική Υπηρεσία και ο ΟΤΕ).

Ο επισκέπτης παρακολουθεί έτσι ένα κομμάτι της ιστορίας της Θεσσαλονίκης να ξετυλίγεται μέσα από ελάχιστες λέξεις, από συναλλαγές, ακόμη και από τα λογοκριμένα τηλεγραφήματα.

-> Αυτά συνδέονται αντιστικτικά με **φωτογραφίες** του σήμερα από τον **Σπύρο Στάβερν**, κατόπιν ανάθεσης από το **Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης**. Οι εικόνες βασίζονται στα μηνύματα επιλεγμένων τηλεγραφημάτων από το φωτογράφο, φέρνοντας με αυτόν τον τρόπο σε διάλογο λέξεις και εικόνα: λέξεις του παρελθόντος τροφοδοτούν εικόνες του σήμερα, έχοντας πάντοτε το ίδιο σκηνικό, την πόλη της Θεσσαλονίκης.

Η παρούσα συλλογή του Μιχάλη Τσιπιδή περιλαμβάνει περισσότερα από 300 πρωτότυπα τηλεγραφήματα και το 2012 δωρήθηκε στο Μουσείο Τηλεπικοινωνιών ΟΤΕ.

-> Η έκθεση περιλαμβάνει επίσης ένα φιλμ μικρού μήκους (5.30'') με συνέντευξη του συλλέκτη Μιχάλη Τσιπιδή. Επιπλέον, παρουσιάζονται τέσσερα αντικείμενα (επιτραπέζιο χειριστήριο τηλεγραφίας, μιλλιαμπερόμετρο, επιτραπέζιος επιλογέας τηλεγραφίας, επιτραπέζιος ηλεκτρομαγνήτης) από τη μόνιμη συλλογή του Μουσείου Τηλεπικοινωνιών ΟΤΕ.

ΟΙ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Οθωμανική Αυτοκρατορική Τηλεγραφική Υπηρεσία 1870-1912

Στη Θεσσαλονίκη λειτούργησε τηλεγραφική υπηρεσία πιθανότατα για πρώτη φορά στα μέσα της δεκαετίας του 1870. Αποτελούσε το ένα τμήμα της αυτοκρατορικής κρατικής υπηρεσίας των ταχυδρομείων και του τηλεγράφου και στεγαζόταν στο ίδιο κτήριο με το ταχυδρομείο επί της οδού Εγνατίας με Συγγρού γωνία. Στις αρχές του 20ου αιώνα το γραφείο λειτουργούσε όλο το 24ωρο, δεχόταν δε και έστελνε τηλεγραφήματα τόσο στην αραβική όσο και σε δυτικές γλώσσες. Το Οθωμανικό τηλεγραφικό γραφείο έκλεισε στα τέλη Οκτωβρίου 1912.

Αγγλική Τηλεγραφική Εταιρεία Cable Telegraph Company 1880-1912

Στη Θεσσαλονίκη λειτουργούσε γραφείο της εταιρείας Cable Telegraph Company επί Οθωμανικής Αυτοκρατορίας (τουλάχιστον από το 1885). Το γραφείο σταμάτησε τη λειτουργία του το 1912. Τα τέλη για αποστολή τηλεγραφημάτων μέσω των καλωδίων της Cable ήταν πάντοτε ακριβότερα από τα αντίστοιχα της οθωμανικής τηλεγραφικής υπηρεσίας.

Αγγλική Τηλεγραφική Εταιρεία Eastern Telegraph Company Limited 1912-1937

Το 1878 η αγγλική εταιρεία Εταιρεία Eastern Telegraph Company επέκτεινε τις δραστηριότητές της στον ελλαδικό χώρο, συνάπτοντας μακρόχρονη σύμβαση με την ελληνική κυβέρνηση, η οποία έληγε το 1916. Τελικά λόγω του πρώτου παγκοσμίου πολέμου και μετά από νέες διαπραγματεύσεις η σύμβαση παρατάθηκε και έληξε οριστικά το 1956. Το 1927 η εν λόγω εταιρεία συγχωνεύθηκε με την τηλεγραφική εταιρεία Marconi Radio Telegraph Co.

Στη Θεσσαλονίκη λειτούργησε γραφείο της εταιρείας μετά την απελευθέρωση της πόλης το 1912 και έως το 1937 οπότε η εταιρεία μετονομάστηκε σε Cable and Wireless Limited.

Αγγλική Τηλεγραφική Εταιρεία Cable and Wireless Limited 1937-1956

Η εταιρεία Cable and Wireless Limited προήλθε από μετονομασία της Eastern Telegraph Company το 1937. Το 1956 η εν λόγω εταιρεία συγχωνεύθηκε στον Οργανισμό Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (Ο.Τ.Ε.) που είχε ιδρυθεί το 1949.

Βουλγαρική Τηλεγραφική Υπηρεσία 1912-1913

Κατά το διάστημα της σύντομης παρουσίας βουλγαρικού στρατού στη Θεσσαλονίκη από 9 Νοεμβρίου 1912 έως και 16 Ιουνίου λειτούργησε στην πόλη βουλγαρικό τηλεγραφικό γραφείο. Στεγαζόταν στο ισόγειο ενός επιταχθέντος βουλγαρικού ξενοδοχείου το οποίο βρισκόταν κοντά στη συνοικία του Βαρδαρίου. Η μετάδοση μηνυμάτων από και προς τη Βουλγαρία και τις άλλες Βουλγαροκρατούμενες περιοχές γινόταν μέσω των Σερρών.

Ελληνική Ταχυδρομική, Τηλεγραφική και Τηλεφωνική υπηρεσία (Τ.Τ.Τ.) 1912-1949

Το 1896 ενώθηκαν τρεις υπηρεσίες η Ταχυδρομική, η Τηλεγραφική και η Τηλεφωνική σε μία με την ονομασία Τ.Τ.Τ. Η υπηρεσία αυτή λειτούργησε στη Θεσσαλονίκη αμέσως μετά την απελευθέρωση της πόλης το 1912 και έως το 1949 που ιδρύθηκε ο Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος. Το ελληνικό ταχυδρομείο και τηλεγραφείο στη Θεσσαλονίκη λειτούργησε αρχικά στο αντίστοιχο οθωμανικό οίκημα επί της Εγνατίας οδού, το οποίο κατελήφθη από την ελληνική χωροφυλακή το πρωί της 27ης Οκτωβρίου 1912. Στα τέλη Μαρτίου 1913 και οι δύο υπηρεσίες μεταφέρθηκαν σε νεόκτιστο κτήριο που βρισκόταν στην οδό Μεγάλου Αλεξάνδρου (σημερινή οδός Κατούνη) πλησίον της παραλίας. Η κατασκευή αυτού του κτηρίου είχε ήδη τελειώσει επί Οθωμανικής Διοικήσεως και όταν η πόλη καταλήφθηκε από τον ελληνικό στρατό, έγινε η εγκατάσταση των μηχανών του τηλεγραφείου.

Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ) 1949-

Ο Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ) ιδρύθηκε με το νομοθετικό διάταγμα 1049 την 1 Σεπτεμβρίου 1949 και λειτούργησε ως ανώνυμη εταιρεία με μοναδικό μέτοχο το Κράτος. Σ' αυτόν αργότερα συγχωνεύθηκαν όλες οι προϋπάρχουσες υπηρεσίες επικοινωνίας, όπως αυτές της τηλεφωνίας και τηλεγραφίας των Τ.Τ.Τ. και το 1956 η εταιρεία Cable and Wireless Company.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Μιχάλης Τσιπίδης

Γεννήθηκε στην Καλαμαριά, το 1944, από γονείς πρόσφυγες από τον Πόντο. Αποφοίτησε από το Ε΄ Γυμνάσιο Αρρένων Θεσσαλονίκης, το 1962. Φοίτησε στη Σχολή Υπομηχανικών Θεσσαλονίκης και εργάστηκε στον ΟΤΕ από το 1970 έως την συνταξιοδότησή του. Από τα εφηβικά του χρόνια ασχολήθηκε με το φιλοτελισμό και μελέτησε σε βάθος την ιστορία του ελληνικού γραμματοσήμου. Είναι συγγραφέας του τρίτομου καταλόγου γραμματοσήμων "HELLAS" και πολλών άρθρων στο επίσημο περιοδικό του Ελληνικού φιλοτελισμού «ΦΙΛΟΤΕΛΕΙΑ». Είναι παντρεμένος με την Πηνελόπη Μαυραγάνη και έχει δύο παιδιά.

Σπύρος Στάβερης

Γεννήθηκε το 1952 στην Αθήνα, όπου ζει και εργάζεται. Μέχρι το 1974 έζησε στο Παρίσι και από τότε έως το 1985 μοίραζε τη ζωή του μεταξύ Παρισιού και Αθήνας, οπότε και επέστρεψε οριστικά στην Ελλάδα. Σπούδασε Ιστορία στο Παρίσι. Από το 1989 εργάζεται ως φωτογράφος, κυρίως στον ελληνικό και ξένο Τύπο. Έχει πραγματοποιήσει ατομικές εκθέσεις και έχει συμμετάσχει σε ομαδικές. Έργα του παρουσιάζονται σε διάφορες εκδόσεις για τη φωτογραφία και καταλόγους εκθέσεων, ενώ ανήκουν σε ιδιωτικές συλλογές και στο Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης. Συνεργάζεται με το Ίδρυμα ΔΕΣΤΕ. Είναι μέλος του φωτογραφικού πρακτορείου "Fosphotos". Εκπροσωπείται από την Elika Gallery στην Αθήνα.

Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού

Το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού, που άνοιξε για πρώτη φορά τις πύλες του στο κοινό το 1994, στεγάζεται σε ένα κτίριο, ιστορικό διατηρητέο μνημείο και έργο τέχνης, που οικοδομήθηκε μεταξύ των ετών 1989 - 1993 με βάση τη βραβευμένη μελέτη του αρχιτέκτονα και ζωγράφου Κυριάκου Κρόκου. Η μόνιμη έκθεση του Μουσείου με τις έντεκα αίθουσες, που ολοκληρώθηκε από το 1997 έως τις αρχές του 2004, παρουσιάζει μέσα από αυθεντικά εκθέματα, εποπτικό υλικό και πολυμέσα ποικίλες εκφάνσεις του βυζαντινού και μεταβυζαντινού πολιτισμού. Το Μουσείο διαθέτει άρτια οργανωμένα εργαστήρια συντήρησης και πρότυπες αρχαιολογικές αποθήκες, αίθουσα εκπαιδευτικών προγραμμάτων, πτέρυγα περιοδικών εκθέσεων, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων, δύο αμφιθέατρα, πωλητήριο και καφέ-εστιατόριο.

Με το σύνολο των δραστηριοτήτων του, τις εκπαιδευτικές και πολιτιστικές του δράσεις, τις εκδόσεις του, αποτελεί υποδειγματικό κέντρο διαφύλαξης, έρευνας και προβολής της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Όχι τυχαία λοιπόν βραβεύτηκε το 2005 ως το «Μουσείο της Ευρώπης» (μετά από ομόφωνη εισήγηση της Επιτροπής Πολιτισμού, Επιστημών και Εκπαίδευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης), τιμή, η οποία αποδόθηκε σε ελληνικό δημόσιο μουσείο για πρώτη φορά.

Την τελευταία τριετία (2012-2014) η έντονη εξωστρέφεια, οι συνέργειες και το άνοιγμα - κάλεσμα στους υπόλοιπους πολιτιστικούς και ακαδημαϊκούς φορείς εντός και εκτός συνόρων, στην κοινωνία των πολιτών, στους νέους, στα ΑμεΑ, στις περιθωριοποιημένες κοινωνικές ομάδες, κατέστησαν το Μουσείο ένα δραστήριο κέντρο πολιτισμού και παιδείας στην υπηρεσία του πολίτη, ένα Μουσείο προσβάσιμο με επίκεντρο τον άνθρωπο. Με πάνω από 350 δράσεις, ανοιχτές στο ειδικό και ευρύ κοινό, 23 περιοδικές εκθέσεις στο εσωτερικό και συμμετοχές σε 3 εκθέσεις του εξωτερικού αύξησε την επισκεψιμότητά του σε ποσοστό 120% με σταθερή ανοδική πορεία.

www.mbp.gr

Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης

Το Μουσείο Φωτογραφίας είναι ένα εξειδικευμένο μουσείο για το μέσο της φωτογραφίας, το μοναδικό στην Ελλάδα, υπό την εποπτεία του Υ.ΠΟ.ΠΑΙ.Θ. και λειτουργεί ταυτόχρονα ως Μουσείο, ως Κέντρο και ως διοργανωτής Φεστιβάλ. Σκοπός του είναι να προσεγγίζει τις διαφορετικές χρήσεις και εφαρμογές της φωτογραφίας.

Ιδρύθηκε το 1998 και από το 2001 στεγάζεται στην Αποθήκη Α' (1ος όροφος) στο Λιμάνι της Θεσσαλονίκης. Από το 2006, βάσει της νέας στρατηγικής του και στο πλαίσιο της αποστολής του, λειτουργεί γύρω από τους άξονες της μνήμης, της συνάντησης και της ανακάλυψης, στοχεύοντας σε δράσεις τοπικής, εθνικής και διεθνούς εμβέλειας μέσα από τις παρακάτω ενέργειες:

- α) το σχεδιασμό και υλοποίηση εκθέσεων βάσει θεματικών κύκλων,
- β) τη συγκρότηση αρχείων και συλλογών,
- γ) την έκδοση εντύπων,
- δ) την οργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων,

ε) τη διεξαγωγή της PhotoBiennale (διεθνούς φεστιβάλ φωτογραφίας). Παράλληλα, ενισχύει το διάλογο, τις συναντήσεις, την καθιέρωση βραβείων, τη διοργάνωση ανοιχτών συζητήσεων και ημερίδων, την πραγματοποίηση παράλληλων εκδηλώσεων σε συνεργασία με άλλους φορείς. Το διάστημα 2006-2014 υπήρξαν περισσότερες από 1.000.000 επισκέψεις στις πάνω από 360 εκθέσεις και δράσεις που διοργάνωσε το ΜΦΘ σε όλη την επικράτεια και το εξωτερικό (σε 37 Δήμους στην Ελλάδα και σε 29 πόλεις του εξωτερικού). Το ΜΦΘ συνεργάστηκε με 250 σημαντικούς ελληνικούς και διεθνείς φορείς και περισσότερους από 1.100 δημιουργούς από όλο τον κόσμο.

www.thmphoto.gr

Μουσείο Τηλεπικοινωνιών του ΟΤΕ

Οι τηλεπικοινωνιακές επινοήσεις του ανθρώπου στην προσπάθειά του να ξεπεράσει τα εμπόδια του χώρου και του χρόνου, από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας, συνθέτουν το πανόραμα της Συλλογής του Μουσείου Τηλεπικοινωνιών ΟΤΕ, το μοναδικό στο είδος του και μεταξύ των λίγων μουσείων τεχνολογίας στην Ελλάδα.

Έχοντας συμπληρώσει 25 χρόνια παρουσίας είναι μέλος των διεθνών οργανισμών ICOM, CECA και CIMUSET.

Το πλούσιο αρχειακό υλικό και οι συλλογές με πάνω από 4500 αντικείμενα, προσελκύουν το βλέμμα των επισκεπτών, ενώ η νέα αίθουσα της προ-ηλεκτρικής περιόδου, υποβλητική και ανατρεπτική, αποκαλύπτει σημαντικά ευρήματα σχετικά με τις τηλεπικοινωνιακές επινοήσεις των αρχαίων Ελλήνων.

Σπάνιες χειροκίνητες τηλεφωνικές συσκευές, δυσεύρετοι μορσικοί τηλεγράφοι, τα telex και οι οπτικές ίνες, οι συσκευές τηλεφωτογραφίας, οι ασύρματες επικοινωνίες, το πρώτο studio τηλεόρασης και η «επαφή» με αντικείμενα από άλλες εποχές, εμπνέουν και δημιουργούν νέες εμπειρίες.

Ενώ η επίσης νέα αίθουσα με την ιστορία της κινητής τηλεφωνίας, συνδέει το παρελθόν με το παρόν, προετοιμάζοντας... το μέλλον.

Παράλληλα, το Μουσείο Τηλεπικοινωνιών ΟΤΕ, ακολουθώντας την τάση της μουσειοπαιδαγωγικής για συνεχή διάλογο με την κοινωνία, υλοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα και δραστηριότητες, όπως εικαστικά και τεχνολογικά εργαστήρια, ενημερωτικές συναντήσεις για την ασφάλεια στο διαδίκτυο, καθώς και θεατρικές παραστάσεις. Δράσεις που απευθύνονται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, καθώς και όλη την οικογένεια.

Τελευταία σημαντική δράση του Μουσείου, η πλήρης τεκμηρίωση και ψηφιοποίηση του συνόλου του αρχειακού του υλικού, μια παρακαταθήκη για τις επερχόμενες γενιές, μέσα από επιστημονική καταγραφή της ιστορίας των τηλεπικοινωνιών στη χώρα μας.

www.ote.gr/mouseio

Χορηγοί:

